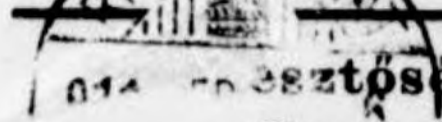

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompá Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára . . . . . 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Iskolai év elején.

A héten megkezdődött a mozgalom az iskolák küszöbén át és a nyáron át szünetelő, pihenő szellemi fejlődés a jövő héten megindul az egész vonalon.

Látunk kisebb-nagyobb embereket a hónapok alatt könyvekkel, füzetekkel járkalni, a szellem kincseit, a tudás elemeit a betűvetéstől fölfelé haladó sorban igyekezve elsajátítani.

Kétségtelen, hogy legnehezebb, legtöbb türelmet igénylő munkája van annak, a ki a tudás legelemibb kezdeteire oktatja a legkisebb embereket és úgy könnyebben a tanítás munkája abban az arányban, a mint maga a tudás anyaga terjedelemben gyarapodik.

Ha széttekintünk az egész fejlődő kulturális munka mezején; az összes iskolákban, akkor azt az általános, mindenkire kiterjedő igazságot kell megállapítanunk, hogy az egész iskolai élet soha egy percze se tévessze szeméi elől a nemzeti eszmét, a nemzeti irányt és ez legyen a legfőbb összetoglaló kapocs, a mely a mindentelé széthuzódó irányokat és elveket mint az erőknél közös eredője, egyesítse.

Nemzeti eszmének kell élnie minden nemzetben, a mely élni, fejlődni akar és ennek talaján természetesen virágozik ki az egyes nemzetek kulturája, a mely a nemzeti élet sajátosságait magába szívja, mint a virág az illatot, mint a szőlő az édességet, mint az állat szőre, tolla és zománca a napsugarat.

A nemzeti eszméhez való ragaszkodás és az e szerint irányuló fejlődés nagyon fontos az egységes nagy nemzeteknél is, de kétszeresen, sőt százszorosan fontos az olyan most alakuló kis nemzeteknél, mint a magyar, a mely rokonszólóan áll sziget gyanánt a népek nagy tengerén.

A magyar kultúra: a magyar tudomány, a magyar művészet még a jövő zenéje, a mely felé haladunk, de még csak az összegyűjtés stádiumában vagyunk, messze vagyunk még attól az időtől, mikor az idegenektől eltanult kincseket a magunk nemzeti sajátosságai szerint át tudjuk hasonítani és a magyar psziché szárnyait kibontva, önállóan fog repülni a kultúra légkörében.

Ilyen fejlődésben lévő, most alakuló nemzetnél valóságos életszükséglet, hogy kulturájának minden legkisebb mozzanatát a nemzeti élet élénk átérzése lengje át és egy lépést se tegyen nemzeti sajátosságainak, történelmi múltjának figyelembe vétele nélkül.

Ezért elítéljük és kárhuzatosaknak tartjuk azokat az irányokat, a melyek bennünket a nemzeti élet, a történelmi múlt talajáról le akarnak téríteni és arra akarnak bírni, hogy nemzeti múltunkkal szakítva, a bizonytalanság sivatagján tegyünk szárnypróbálgatásokat. Tönkremenne az ilyen próbákon nagyobb és erősebb nemzet is, mint a magyar.

Ilyenfórmán első és legtöbb dolog egész közéletünkben, de különösen a fejlődő kultúra terén: iskoláinkban, hogy az egésznek talaja a nemzeti eszme legyen, abba bocsássza bele a növekvő kultúra gyökérszárait.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy minden, a mit beleültetünk, kizárólag hazai szellem szülötte legyen.

Dehogy! Sőt nagyon is tanulnunk kell az előhaladottabb nemzetektől! Hanem ezt olyanfórmán kell tennünk, hogy a mi náluk jónak, célravezetőnek bizonyult, azt ne azon módon ültessük át a mi talajunkba, hanem a magunk szellemi sajátosságainak megfelelően, hogy kulturánkat el ne térítse a maga nemzeti irányától.

Például a középfokú oktatás terén már évek óta megindult egy törekvés arra nézve, hogy a középfokú oktatás ezéjje ne a tudakosság egyoldalú művelése legyen, hanem az angol nagy nemzet ifjainál kitűnő fejlesztőnek bizonyult sport, társadalmi finom érzék, izlés és művészeti képzés nevelő hatásának az eddiginél fokozottabb mértékben tegyünk ki ifjainkat és inkább engedjünk az elméleti tudás intenzitásából valamit, mert sokkal többet ér egy nemzetnek az, ha testileg jól fejlődött, szellemileg sokoldalú, a társadalomban helyét ügyesen megálló sok tagja van, mintha egyes kiváló tehetségeket fejlődő, zsenge ifjú korokban odáig forszírozunk a szaktudás terén, hogy esenevész vázukon csak a csont és bőr látszik és rajtuk látja a mélyebb tudásra alkalmatlan nebulók serege, miért káros a tulságos, időelőtti forszírozás az egészségre és igyekszik mindentéle mesterkedéssel kijátszani a szekunda elkerülését. Ha egyformább mértéket alkalmazunk a középfokú oktatásban és nagyobb teret engedünk az általános nevelő, fejlesztő hatásoknak: életerősebb és a tudást őszintebben megbecsülő nemzeteket nevelünk, a mely a nemzeti kultúra munkájára alkalmasabb lesz.

De itt sem kell az angol nevelést egészen átvenni, hanem abból egy bizonyos fokot alkalmazni és azt a mi oktatásunk módjával kiegészítő kapcsolatba hozni. Mert azt ismét maguk az angolok is belátják, hogy önük meg tulságosan sok a sport, ének stb., és tulságosan kevés a középfokú oktatás tudományos anyaga.

Ez az átalakulás még a jövő zenéje, de mindenki beismeri ennek szükségét és fontosságát, — a kezdő lépéseket már meg is tették, — de még attól messze vagyunk, hogy középfokú tanításunk így

Fischer, Móldvay és Neumann

ÁLTALÁNOS ÉGYNÖKI ÉS BIZOMÁNYI IRODÁJA.

A NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE COMPANY GÖMÖRMEGYEI FŐÜGYNÖKSÉGE.

A HOLLANDI ÉLETBIZTOSÍTÓ R-T. FŐÜGYNÖKSÉGE.

RIMASZOMBAT, KOSSUTH LAJOS-U. 2. I-ső EM. TELEFON 54. SZÁM. TELEFON 54. SZÁM.

Saját jól felfogott érdeke, hogy bármely ügyes-bajos dolgában irodánkat felkeresse. — Felvilágosítás díjtalan. — Előzetes költségei nincsenek.

Közvetítünk: jelzálogkölesönöket földbirtokokra, házakra és telkekre, építkezési kölcsönöket, conversiókat, ingatlanok vételét és eladását, bérleteket.

Elfogadunk: parcellázásokat, finanszírozásokat valamint egyéb pénzügyi műveletek keresztülvételére vonatkozó megbízásokat.

Kieszközlünk: személyi hitelt földbirtokosok, kereskedők, iparosok s hivatalnokok számára gyorsan és diszkrétan. — Tisztviselő kölcsönöket előkelő bankösszeköttetéseink révén kezes nélkül, előnyös feltételek mellett életbiztosítás s fizetés-letiltás ellenében.

átalakulva, közelebb jusson az elmélettől a való élethez. Addig is azoknak okosságától függ az átmenet zökkenéstelen folytonossága, a kik hivatásuk magaslatán végzik és átérzik ezt a fontos kulturai átalakulást nemzeti életünk javára.

A nemzeti eszme mellett igen életbevágóak az erkölcsi és az azok alapját képező vallási momentumok.

Erköles vallás nélkül pium desiderium, utópia, a mi nagyobb tömegeknél itt a földön nem létezhetik, lehet talán valami holdvilági állapot. Ezért a vallásokat meg kell becsülnünk, mint az erkölcsi alapjait és a nemzeti nevelés arra irányuljon, hogy mindegyik vallás jusson a belső, igazi, lelki életben teljes intenzivitásra, valódi lelkes, gyöngéd érzést váltson ki, de ne engedje, hogy egymás ellen ellenséges érzület fejlődjék a növendékekben. Az volna a magyarságnak legnagyobb ellensége, a ki egyik vallás híveit a másik ellen ingerelné.

Kölesönös megbecsülés a nemzeti eszme alapján, ez legyen a célja minden helyes nevelésnek és azt hisszük, ezt a célt a vallásos nevelés is egyik célul tűzheti magának, mint Krisztus tanításával megegyezőt. Utóvégre is nem szép látvány az, ha arra tanítjuk az ifjakat, hogy Krisztus öltönyének szétszakadt darabjain marakodjanak, hanem nyujtsunk reményt arra, hogy a szeretet alapján a jövőben itt sem lehetetlen az egység.

Ezeket a nagy általános elveket és irányokat önzetlen jóakarattal ajánljuk kapunyitáskor az intézetek tanító és tanári testületeinek figyelmébe. Kívánunk nekik sok türelmet a kivétel módzataiban, mert olyanok ők, mint a méhek, munkájuk akkor látszik meg, ha a kaputárok sejtjei megtelnek mézzel, addig észrevétlenül dolgoznak és hordanak.

Munkájukban ne zavarja őket a világ

háládatlansága, hanem tudják meg, hogy vannak még olyan emberek is, a kik jóakarattal figyelik a kultura fejlődésének munkáit és minden igaz becsületes törekvés önmagában hordja legszebb jutalmát és előbb vagy utóbb annak a külső elismerést is ki kell vinnia a saját belső értéke alapján. △

Patronage egyesület közgyűlése.

Mult hó 27-ére hívta össze Rimaszombat és Vidéke Patronage egyesületének alakuló közgyűlést Kolbay Sándor kir. törvényszéki elnök.

Az alakuló közgyűlésen úgy a helybeli, mint a vidéki tagok szép számmal voltak képviselve.

Kolbay Sándor kir. törvényszéki elnök a közgyűlést a megjelentek üdvözlésével megnyitván, a gyűlés jegyzőkönyvének vésésére Ráduly József kir. törvényszéki jegyzőt kérte fel; továbbá javasolta, hogy a közgyűlés vezetésére a megjelentek sorából egy elnök választassék.

Elnökké egyhangú lelkesedéssel Bornemisza László főispán megválasztatván, ki is a beléje helyezett bizalomért köszönetét kifejezve, — az elnöki széket elfoglalta.

Ezután Kolbay Sándor, mint az előkészítő bizottság elnöke jelentette, hogy az egyesületbe alapító tagokul 9, rendes tagokul 255, pártoló tagokul 228, működő tagokul 173, összesen 665 tag lépett be.

Indítványára a taggyűjtés körüli eredményes működésért a nyustyai, putnoki és ratkói járás főszolgabírának, továbbá a Rimaszombat és Vidéke jótékony nőegyesület, a Gömörmegyei Fehér-kereszt egyesület és a Rimaszombati izr. nőegylet elnökeinek; továbbá dr. Bleier Leoné, dr. Csernay Dánielné, dr. Cziner Miksáné, Eperjessy Józsefné, Kolbay Sándorné, Mészáros Istvánné, Varga Lajosné, dr. Wallentinyi Dezsóné és Zsuffa Kálmánné urnőknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés.

Az alapszabályok elfogadása után a közgyűlés választmányi tagokul a következőket választotta meg egyhangúlag az alapszabályok 15. § a, 3. pontja alapján:

Dr. Baksay Dezsóné, Baksay József, Banezik Sámuel (Rimakovka), Blau Vilmosné, dr. Bleier Leoné, Bobok Tivadár (Rimabréz), Bodor István, Bozko Dánielné, Braun Zsigmondné, Cseh István, dr. Csernay Dánielné, dr. Cziner Miksáné, dr. Cziner Miksa, Czinke István, Danis Márton

csodának, a mely nem messze van tőlünk, hát azért is illett megnézni.

Ha az ember Rimaszombatból Ipolynyitára akar menni, akkor mehet úgy is, hogy Fülekre megy vonaton, onnan másfél óra gyalogosan Ipolynyitra.

Van azonban szép és jó útja innen egyenesen is Ipolynyitrának. Ha a térképen látható utakhoz kötjük magunkat, akkor Tamásfalván át Dusának, onnan az Apáti pusztán át Magyarhegyemegnek, Guszonának, onnan tovább Sávolyának s a Bozita vagy Széplak pusztán át Ipolynyitára.

Neki indultunk hát gyalogosan, de előre is elhatároztuk, hogy nem kötjük magunkat a térképhez, hanem a hol jó gyalogútat mutatnak, azt követjük. Az útát úgy egyenes vonalban: hegy, völgy nélkül 3—4 órára becsültük, de bizony a dombok, szakadékok, mélyedések, kanyarulatok így is meglehetősen módosították, bár sikerült rövidebb utakat megtudnunk.

Hirtelen határoztuk rá magunkat az útra, így csak délelőtt 10 óra előtt indultunk el egy eső utáni szeles napon, a mikor a déli órákban sem kellett sok izzadáástól tartanunk.

Mindjárt Tamásfalván, a mint Szibokor pusztá felé akartunk indulni, egy csapat gyerek jött szembe velünk és találgatják: hova megyünk? Azt kérdik: ugy-e Guszonára? Oda, oda; de hát ez az út vis-e Guszonára? Ez — felelik — egész egyenest az erdőn át gyalogút lesz. Megyünk hát a tamásfalvi temetőtől az egyenes kocsiuton, azután a földeken át tört gyalogösvényen, a mely az erdőbe mélyed és mint jól taposott övénny viszen át az erdőn. Az erdő dombjáról leérve kocsiútra jutunk és két pusztá áll a közelben, egyik előttünk, ez az Apáti pusztá, a másik jobbra: Antali és túl az erdőn északra

(Ratkó), Dapsy Józsefné, Diószeghy Dezső (Kelemér), Diószeghy László (Kelemér), özv. Engel Adolfné, dr. Fábian Antal (Rimaszécs), Farkas Zoltán (Tamásfala), Fekete Nándor (Putnok), dr. Fornót Gyula, Gaál Emilné, Geduly Gézáné, dr. Gludovác Károly (Putnok), Grosinger Miksa, Györy Lajosné, idb. Gyürky Pál, Hámos Aladárné, báró Hámos Antal (Feled), dr. Haas Andorné, Hanvay Zoltán, dr. Heinrich Béla, Heksch Bertalan, Helló János (Rimakovka), Hönsch Ede (Putnok), dr. ifj. Institórisz Endréné, Kálniczky Endre (Putnok), dr. Kálniczky Gézáné, dr. Kármán Aladár, Kengyel Lajos (Nagyszuhá), Kerekes Dezső, Kern Adolfné, Kolbay Sándor, Kolbay Sándorné, Kolbenheyer József (Nyustya), Komáromy Gézáné, Komáromy István, Komora János (Nyustya), Kontratovich Elek, Koreny Pálné, dr. Kovács László, dr. Krausz Gyuláné, Krman Lajos (Cserencsény), Kubinyi Bertalan, Kubinyi Ferenczné, Lefkovicz Ferenczné, Lengyel Pálné, Lévai Izsóné, dr. Lichtschein Adolfné, Lipthay Arnold (Putnok), Lipthay Endre (Nagyszuhá), Lokcsánszky Endréné, Lovass Árpád, Loysch Odön, dr. Löcherer Tamásné, Lukács Géza, Lukács Gézáné, özv. báró Luzsénszky Henrikné (Osgyán), Madarassy Iván (Ratkó), Madarász Pál, Máriaassy Gyula (Nyustya), Máriaassy László, Máriaassy Lászlóné, Marikovszky Géza, Marton Istvánné, Matolcsy Pál, dr. Meskó Miklós, Mészáros István kir. törvényszéki bíró, Mitske Gusztáv (Rimócza), Molitórisz Zoltán (Putnok), Molnár József, Molnár Józsefné, dr. Musotter Miklós, Nagy Zoltán, Pogány István, idb. Rábely Miklós, Ragályi Istvánné, dr. Rárossy Gyuláné, Remenyik Aladár (Nyustya), Róth Lajosné, dr. Sailer Károly (Nyustya), Saxinger Ottóné, Schoffer Jenő (Putnok), Singer Leó, dr. Söldos Béláné, Soós Gyuláné, Soós Irén, özv. Stech Kálmánné, Szabó Eleménné, dr. Szabó Károly, Szabó László (Várgede), Szakall Andrásné, Szakall Vincze, Szeleczky Árpád, dr. Szelenyi Jenő (Likér), Széman Endre, dr. Székely József (Putnok), dr. Törköly Józsefné, idb. Törköly József, Varga Lajosné, dr. Veress Samu, dr. Wallentinyi Dezsóné, dr. Weinberger Rezsóné, dr. Witt Sándorné, Wuffka Ernő, Zajdó László (Zubogy), dr. Zehery István, Zsuffa Kálmánné.

Az egyesület tisztviselőivé pedig egyhangúlag a következők választottak meg:

Elnökké: Bornemisza László, alelnökké dr. Kálniczky Géza, dr. Lichtschein Adolf, dr. Löcherer Tamás és Medveczky Sándor; titkárrá: dr. Benyó Gyula; ügyészszé: dr. Baksay Dezső; könyvtárnokká: Ráduly József; pénztárnokká:

alighanem Szibokor épületei magaslanak a dombon. A pusztán dolgozó emberek ismét útbaigazítanak, megmagyarázzák a jó gyalogútat Apáti pusztán túl. Ezek a puszták kellemes lankás lejtőkön terülnek el erdős domboktól környezve igen kedves, idyllikus tájakon; úgyhogy az ember önkénytelenül is felsőhajt Horáciussal:

„Beatus ille qui procul negotiis
Paterna rura bobus exercet suis.”

Magyarul:

„Boldog az, ki az élet gondjait feleli
S ősi földieit ökrökkel műveli.”

Ámde hol az ősi földek, a melyek homokján, tarlóján a gyermek pillangókat kergetett? Lesz-e ismét idő és milyen küzdelmek után, míg magunkénak mondhatunk egy darabot, a melynek termésében gyönyörködhetünk? Elveszíteni nagyon könnyű, megszerezni nagyon nehéz! Legálább becsületes úton nagyon nehéz; egész élet küzdelme, ha sikerül. De azután nagy jutalom van a becsület öntudatában: ennek minden göröngyeért magam fáradtam, igazságtalanul más-tól semmit el nem vettem; átok és könny nem tapad itt egy porszemhez sem, mind megérdemli az Isten áldását! S az elégedett, nyugodt lelismeretnek ilyenki öntudata többet ér, mint aranytölcsillógó palotában, bársonyba, selyembe burkolózva, éjjel nappal az egyedüllét óráiban folyton attól drukkolni: mikor csap le reám a pusztító isteni végzet, a mely ott leskelődik az igazságtalanul kifosztottak átkai, könnyei, jajjai alakjában ma még láthatatlanul, holnap talán viharfelhőkké tömörülve?

Ugy-e, hogy mégis jobb a gyalogjáró vándor öntudata, a ki gazdagabb egy egész tiszta lelkiismerettel?

Az Apáti pusztán túl előbb egy vágáson, azután

TÁRCZA.

Alkonyatkor.

Mikor az alkonyat szétteríti szárnyát,
S homályba borítja földi palotáját;
Mikor a csillagok fénye kigyúl,
Mikor mindenre néma csend borúl:
Lelkem messze visszaszáll a múltba,
S minden pillanatát új életre hívja.

S ott, hol égő könny hullt egykor keserűn;
Ma tűnő szivárvány szelid fénye derül.
S hol bánat állt őrt némán, hidegen:
Bibor fény ömlik most szét mindenben.
Mert mint emlékek, a múlt kinja fogy
S csupán az öröm fénye lesz nagyobb.

Mert mi nem élvezzük soha se a jelent;
Csak akkor, ha mint emlék újra megjelent;
S míg keserűn siratjuk a múltat,
Addig a mának virágai hullnak;
S mire éreznénk illatát, beesét:
A hervadás szele fújta már szerteszét.

Vattay Ilona.

Az ipolynyitrai gábjárnál.

Kassa közelében, a ránk-herlányi fürdőn van egy hasonló szökőtörzs, a mely napjában egyszer bugyog fel jó magasra és szintén nem forró vizű, tehát hideg gábjár, mert a vulkáni gázirok igen meleg vagy forró vizet szoktak lövellni.

Ipolynyitrán Nógrádmegyében, Fülektől északra szemet kerestek és gábjárt találtak. A nyár elején hozták a híret az újságok ennek a

dr. Weinberger Rezső; ellenőrré: dr. Csernay Dániel; jegyzőkké: dr. Fáy István, Madarassy Gyula, dr. Soldos Béla és Ráduly József.

Elnöklő Bornemisza László főispán a megválasztásért köszönetét fejezte ki s kijelentette, hogy működésében az egyesület célját és rendeltetését fogja szem előtt tartani, s működéséhez az egyesület tagjainak a támogatását kérte s egyben Kolbay Sándor törvényszéki elnöknek eddigi eredményes, fáradhatlan és hathatós működéséért köszönetét fejezte ki.

Széman Endre indítványára a közgyűlés az előkészítő bizottság összes tagjainak, valamint a megválasztott tisztviselőknek egyhangulag köszönetet mondott.

Majd annak bejelentése után, hogy Kassán szeptember hó 17- és 18-ik napjain tartja a Patronage Egyesületek Országos szövetsége kongresszusát, felhívta az elnök a közgyűlés tagjait, hogy akik ezen kongresszuson részt óhajtanak venni, nála szeptember hó 5-éig jelentkezzenek, s ezzel a közgyűlést berekesztette.

Mi részünkről azzal az óhajjal adjuk közre ezen új intézmény megalakulásáról szóló referádánkat, hogy teljesüljön mind az az üdvös cél, melyet az egyesület működéséhez úgy a törvényhozás, mint a társadalom, s maga a társadalom intézményeire oly nagyra rászoruló államhatalom is fűzött s a jövőben is fűzni fog.

A kishonti ág. h. ev. egyházmegye közgyűlése.

A kishonti ág. h. ev. egyházmegye évi rendes közgyűlése folyó hó 30-án a délelőtti órákban zajlott le a helybeli ev. templomban s általában véve igen népes volt. Nemcsak a lelkészkar jelent meg teljes számmal, hanem a felügyelői kar is igen szépen volt képviselve; nemkülönben élénk érdeklődést tanúsított a tanítóság is. A küldött képviselők igen tevékeny részt vettek a tárgyalásoknál úgy, hogy a közgyűlés megszakítás nélkül délutáni 1 óráig tartott.

A közgyűlés kiemelkedőbb pontjai a következők voltak: A közgyűlés megnyitása. (1.) A közgyűlést régebbi szokáshoz híven az esperesi felügyelő, Medveczky Sándor nyitotta meg kiváló, az alkalomhoz igen illő beszéddel, melynek folyamán kegyeletes szavakkal emlékezett meg a tiszai egyházkerület egyházi életében a

szép szálas erdőn vitt át az út, majd az erdőből kiérve, ott delelgetett a lankás lejtőn a magyarhegymegiek gulyája egy kút mellett s a csordás egy megégetett vén fáról magyarázta, hogy nem a villám ütött bele, de gyerekek gyújtották meg, a kik darazsat akartak az odvából kiűstől.

Egy kis völgybe leereszkedve, újra dombra kapaszkodtunk s nemsokára utszéli kereszt mutatta a falu közellétét. Ott áll egy völgybe elrejtve Magyarhegymeg kis falu. A házak kinézése, a templom és torony új bádogfedele, sőt a torony tetején lévő villámhárító azt mutatja, hogy itt elég jómódu nép él a világtól félreeső helyen, a mi a jó negyedóra fekvő szomszédos Guszonán is szembetűnik: igen jó benyomást tesz csinos, rendes házaival ez a világforgalom utjából félreeső két falu, úgy látszik, még eléggé meg vannak kimélve a civilizáció büneitől és azt mondják, itt még a cigány is szorgalmasan dolgozik. Kevés kocsmá, kevés alkohol együtt szokott járni a jobb erkölcsrel, a több dologgal, a renddel és tisztasággal. Ha tudnátok, milyen átok az iszákosság, a pálinka testet-lelket ölő mérge: minden igyekezettel visszatartanátok attól a népet!

Guszonán előadtuk egy fiatal legénynek, hogy a térkép utmutatása szerint Sávolyon át gyeksztünk Ipolynyitrára. Egy öregebb bácsit hívott oda s annak mondta csodálkozó jókedvűséggel:

Nézzé csak Pista bácsi, mit mondanak ezek az urak? Méghogy Sávolyon át mennek Nyitrára? Hiszen Daróc felé sokkal közelebb!

Hát van-e ut Daróc felé?

Van bizony, hiszen az közel van!

Igy aztán a Pista bácsi megmagyarázta barátságosan, hogy amott kell Darócra menni, onnan kérdezzük a templom mellett a fülöp-

közelmúltban lezajlott nagy eseményekről. Hajóhoz hasonlította a ketületet, mely böles, gondos élettapasztalatban gazdag, kiváló kormányosát veszítette el néhai Zelenka Pál püspöke személyében. A kormányos nélkül maradt, árboctörött hajót, a különböző irányból jövő szelek s hullámok ide-oda vetették, miközben a hullámok a mélyből iszapot s fővényt is fel színre vetettek nem egy helyen. A hullámverés egyházmegyénkbe is átesapott. Nálunk is ma gasra tornyosultak a püspökválasztás hullámai: s bár kishonti esperességünk kipróbált hű vezérében, Gyürky Pálban egy minden tekintetben megfelelő kormányost tudott volna odaállítani a kormányrud mellé, a választási mozgalom hullámai mégis mást állítottak a hányatott hajó élére. Mindamelllett örömeink adott kitejezést, hogy kiváló vezérét, szeretett főesperesét az isteni gondviselés ezen esperesség élén továbbra is meghagyta. Örömmel s teljes bizalommal tekint az egyházkerület új kormányosára is, kiben minden tekintetben megleelő, élete delén lévő, böles, bátor, nemes kormányost lát, ki bizonytal csendes vizeken fogja kormányozni az egyházkerület hajóját, úgy, hogy esperességünk is teljes bizalommal tekinthet új fővezérére: Geduly Henrik püspökre.

A nagy tetszéssel fogadott megnyitó beszéd elhangzása után a főesperes emelkedett szólásra, meleg szavakban nyilvánítván hálás köszönetét az esperesség és annak előljárói, tisztviselői iránt, a közelmúltban lezajlott püspökválasztás alkalmával iránta tanúsított egyöntetű ragaszkodásért.

Miután a főesperes a felügyelő által elmondott megnyitó beszédnek a jegyzőkönyvbe való vételét indítványozta s a képviselők igazolása (2.) megejtetett, következett a jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság megválasztása (3.) A közgyűlés e célra a világiak közül Boczkó Dániel, Szelényi Jenő, Biesz Elemér, Marikovszky Géza, Zachar Gusztáv, Mitske Gusztáv, a lelkészek közül: Banczik Sámuel, Krmann Lajos, Kolbenheyer József s a tanítói karból Halász József urakat küldte ki.

Erre következett a gyűlés legfontosabb pontja a főesperes évi jelentése (4.) Mindenekelőtt ama nagy csapásról emlékszik meg, mely az esperesség egyik legvirágzóbb egyházközségét, a rimakokovait érte az ott dühöngött tüzvész alkalmával, mely szerencsétlenségről találon jegyezte meg, hogy „a kokovai egyház rom, mely feltámadásra vár.” Különösen pótolhatat-

szállási pusztára vezető utat, onnan ismét a széplaki pusztát. Széplaktól már csak egy ugrás Nyitra.

Igy barátságos utbaigazítás után átballagtunk Guszonán, utközben egy másik jó ember elmondta, hogy járnak innen Nyitrára, a mult vasárnap is egy ember egész hordó vizet hozott onnan, mert a beteg fiát akarja benne fürdetni. Hát már itt is híre kerekedett a csodálatos gádjirnak, sőt föl is használják!

Guszonán túl a gyomrunk úgy érezte, hogy délre már harangoztak, így hát leültünk a gyöpre az árnyékban és jóízűen eltogyasztottunk annyit, a mennyit ott belül kívántak. Epen két és fél órája jöttünk, egy órai pihenő igen hasznos volt.

Újra fölkerekedve, nekivágtunk a nagydaróczi utnak, a mely szántóföldek közt, majd erdő között vitt ki a völgyből. A lankáról leérve, ott állott előttünk a sikon Nagydaróc. Ez már Nógrádmegye s ott a határ az erdős hegyháton, csak délebbre Korlát község nyulik be mintegy Gömör testébe, a kettős Bucsony által elzárva Nógrádtól és mégis oda tartozva. Ott is voltam pár évvel ezelőtt egy szép napon bazaltbányát nézni s a Bucsonyt kikutatni, de még nem volt időm akkori tapasztalataimat leírni. Majd rákerül a sor arra is.

A nagydaróczi templom mellett egy jó néni barátságosan megmutatta, hol van Fülöpszállás, Koburg hercegi pusztája? De mivel két pusztája volt abban az irányban, hát még egy cigány vályogverő család utbaigazítására volt szükség, hogy a Dóra pusztára ne tévedjünk. Fülöpszállás nagy épületei közt ismét utbaigazítottak Széplak felé, a mely pusztája csak negyedóra járás oda.

Széplaktól nem látszott világosan az ut, illetőleg volt három ut is, egyik sem nagyon járt.

lan az egyházközség lelkészének Banczik Sámuel alesperesnek vesztesége, kit anyagiakon kívül legnagyobb kincsétől, forrón szeretett kedves nejétől is megfosztott a csapás, miért is indítványozza, hogy az egyes egyházközségek, mint testületek is segíeyezék a lesújtott lelkészt s egyházközségét.

Ezután tért át tulajdonképeni jelentésére, mely szerint az építkezések közül legfontosabb a kecszei templom és a fűrésziskola felépítése. Hivatali változás történt: a lelkészeknél csak Fűrészben, hol Vancza János nyugalombavonulásával a választás folyamatban van. Az esperesség területén három s. lelkész működött u. m. Bienyik János (Fűrészben), Kuzmányi Jenő (Klenócson) és Hanesz Hugó (Tiszolozon). Különösen a tanítói karban történt nagy változás. Fűrészben: az eltávozott Klinczkó Pál helyett, Koszka J., Rimabányán: a nyugdíjba távozott Molnár Gusztáv helyébe Novák László, Rimarón: néh. Czéner Pál helyébe Breuer János volt gerlicze, Telepen: a nyugdíjba vonult Németh helyébe Klinczko István volt köhegyi, Orlátöréken az eltávozott Hrvol Lajos helyébe Novák István, Bakostöréken Kicsiny Gusztáv helyébe Pápay, Cserencsényben Kovács A. helyébe Plaudinyi volt pilisi tanító választatott meg. — Adomány a ráhói egyháznak özv. Huszka Jánosné 50 kor., néh. Fehérváry János, ki 40000 kor. nyi hagyományt adott végrendeletileg rokon-családok gyermekeinek ösztöndíjakra s a kezelést a rimaszombati főgimnáziumra bízta.

Következett a számvevőszék évi jelentése (5.) melyért a közgyűlés jegyzőkönyvileg mond köszönetet. Majd az iskolaszék évi jelentése következett (6.), mely szerint a mult tanévben kitűnő vizsgát adott: Lipták Endre, Farkas József, Kicsiny Pál, Helvigh Ede, Mikulás János, Frenyo Dániel, Uram János, Palkovics Sándor és általában a Rimamurány-Salgó-Tarjáni Részenyitársaság tanítói. Az alsó körben különösen a magyar nyelv elsajátításában kitűnt: Holko Lajos felsőpokorági és Jaczko János kecszei tanítók. Különben az iskolaszék egy igen megszívlelni való indítványt tett; azt, hogy a tanítók szolgálatát megkönnyítse a reggeli könyörgekre. — Minthogy pedig az alsóköri dékáni (tanítói) állás üresedésben van, a közgyűlés egyhangulag Jaczko János kecszei tanítót választotta meg, ki azt már eddig is mint ideiglenes dékán vezette.

Ezután a gyámintézeti ügyek kerültek sorra. (7.) Kitűnt, hogy a mult évi bevétel 300 kor.

Igy hát az asztagot rakó emberek mutatták meg az igazi utat, sőt egyik föl is rajzolta, hogy menjünk, hogy Bolykra re tévedjünk. Utmutatását követve, akáczfásorok árnyas útján indulva, gyalogösvényre tértünk a földek közt. Itt Ipolynyitra közelében tapasztaltam, hogy a katonai térkép hibás és az után indulva, nem tudtam volna Ipolynyitrát feltalálni. Pedig ott volt egy kis domb mögött elrejtve.

A mint a dombról lementünk, szembe tünt a falu előtt a nagy furótorony és épen akkor csapott föl a szökőtörés vize a torony tetejéig, a szél felénk himbálta és szétszórta a gádjir vizét permeteggé.

Itt voltunk hát az ígért földjén: Ipolynyitrán 4 és fél órai ut után. Haladéktalanul a forráshoz mentünk, a mely egyik gazda kenderföldjén van, a kifolyó víz egész pocsolyát alkot már a furótorony mellett.

Szenet kerestek itt, lefúrtak már 516 méter mélységre és a nyár elején a csövön langyos víz bugyogott fel, egypár lökés után felszökve locsolta meg a furótorony tetejét és ez negyedóránként, félóránként, tízpercenként ismétlődött. A víz eleintén tiszta volt, de lugos, sőt mint mondják, jódos tartalmu. Eczetel pezseg s így isszák Ipolynyitrán, a hol a kutakban nincs jó víz. A kecskeméti földrengés óta zavaros a szökő víz s a mint előttünk felbugyogott, olyan hamuszínű mosadékforma volt, mint a must szokott lenni a forrás utolsó stádiumában, mielőtt borrá válik. Megízleltük és gyöngén lugos ízűnek találtuk, a melynek íze nem jó, de nem is kiállthatatlan.

A forrást körüldeszékták s elzárták, de vannak nyílások, ahol a víz kibugyanását jól láthatjuk, pár méterrel feljebb majdnem nyílt a torony s a víz fölszökkenése jól szemléltető. Így hát hiába ólalkodott ott fontos arccal a

12 fillért tesz. A közgyűlés a számadásokat jóváhagyólag tudomásul vette s megköszönte. A szabad rendelkezésre szolgáló 50 kor-nyi összeget a közgyűlés egyhangulag a rimakokovai egyháznak szavazta meg, nemkülönben ajánlotta az egyházat a Gusztáv Adolf segélyre is. A Baldácsy segélyre (8.) a rimakokovai egyház lelkésze ajánlatot első helyen. Igen hosszú vitás eszmecsere indult meg a Zsedényi jutalomra való ajánlás (9) körül, míg végre első helyen a szerencsétlenül járt kokovai tanító Lipták Endre, másodikon Kicsiny Pál klenóczy és harmadikon Gallo Gyula várgedei tanítók ajánlatok. A rendkívüli segélyre pedig a szintén tűzkárosult Virostszek János kimakokovai tanítót terjesztették fel.

Egyházkerületi közgyűlési tagul a tanítók közül (10.) Lipták Endrét ajánlották. Az ideai egyházkerületi közgyűlés (11.) Kassára szeptember hó 19-re van összehívva, melyre az esperesség szavazattal Madarász P., Biesz E., Micske G., Csoltos, Kemény L., Banezik S. és Kolbenheyer J. urakat küldi ki.

Végül miután a közgyűlés a jövő évre ismét Rimaszombatot (12) tűzte ki a közgyűlés helyéül, rátért a közgyűlésig beérkező ügyek s indítványok tárgyalására, hol különösen a köhegyi tanító sérelme körül volt nagy eszmecsere.

A mindvégig népes gyűlés ezzel aztán véget is ért. Utána közebb volt a városkertben, melyen idáig nem tapasztalt nagy számban vettek részt a közgyűlés tagjai. A jelenlévők számos pohárköszöntőt hallhattak, melyeknek nagy része a lángoló lelkesedéssel munkálkodó esperesi elnökség életével végződött.

A községi és körjegyzők gyűlése.

Gömör és Kishontvármegye községi és körjegyzői egyesülete Bánrévén 1910. évi augusztus hó 29-én tartotta meg választmányi és évi rendes közgyűlését.

A közgyűlésen megjelent vármegyénk agilis, minden iránt érdeklődő alispánja Lukács Géza is, a putnoki járás főszolgabírája Molitorisz Zoltán pedig elfoglaltsága miatt dr. Alitisz Aladár szolgabíróval képviseltette magát a közgyűlésen.

A vármegye jegyzői karára nagy hatással van azon körülmény, hogy feljebbvalói nem csupán a hivatalos eljárás korlátai között foglalkoznak a jegyzői karral, hanem kiterjeszkednek és érdeklődnek közös ügyeik iránt is.

galicziai furómester, a ki azt felelte: bemenni nem szabad. De azt mondják, egy-két korona borralalóért megnyílik a zár. Miután azonban kívülről is mindent láttam, nem voltam hajlandó fizetni azért a semmiért, amit belül lehet látni. Mások is jöttek kocsin a környékről nézni a gájjirt.

A gájjirt mostanában igen gyakran szökteti föl a vizet, kivált a délutáni órákban 3—4 perczenként. Előbb egy böffenés hallatszik s gáz árad a csöből, azután felbukkan a víz, felszökik egy méterre, majd 4—5 méterre, azután 8—10 méterre és negyedszerre a torony tetejéig vagy 25 méter magasba. Közben a gáz fellövelve szétszórja a vízpárát. Vigyázni kell a ruhára, mert a gájjirt vize foltot hagy rajta! Miután a csöveket ki akarják szedni a furólyukból, valószínűleg nem sokáig lesz meg az ipolynyitrai langyos gájjirt, ha csak a természeti ritkaság érdekében meg nem mentik a befolyásos körök.

Ót óra felé járt az idő, szomjuság gyötört, igazi víz nem volt, Ipoly vizet nem óhajtottunk, hát tejet kerestünk Nyitrán. Némi nehézségek után találtunk és elindultunk Fülekre felé, mert visszagyalogolni nem volt idő. Ipolynyitra az Ipoly két partján fekszik, hid kapcsolja össze, de a folyó vize térdig sem ér most, bár szélesebb valamivel a Rimánál. A házak jó távol vannak építve, hogy áradás idején helye legyen a víznek, ha megdagad. A község elég csinos és rendes.

Innen gyaloguton Persén át Fülekre mentünk a vasutvonal közelében, mert az országút kanyargósabb. Fülekre előtt természetesen a csevice kutból üdítettük szomjuságunkat; majd a szépen épülő községen át a vasúthoz mentünk s estére a gőzparipa prűszkölése közben jutottunk haza Gömörbe.

Ez a liberális gondolkodásra és nemes szívségre valló eljárás ambicionálja a közigazgatásnak ezen szerény, de fontos szerepkört betöltő munkásait és serkenti őket a közügyek fokozottabb munkálására.

A közigazgatásnak ily módon lehet nevelni jó és minden tekintetben megfelelő munkásokat, mert ha tapasztalja ez az eddig félreismert és nem méltányolt sokoldalú munkát végző testület, hogy nem mostoha gyermeke a közigazgatásnak s nincs, mint régen, magára hagyatva, hanem törődnek vele és ügyeivel, akkor ezen körülmény fokozott munkakedvvel és megelégedéssel tölti el, s erőt és kitartást ad neki egy jobb jövőben vetett remény bizalmára. Ezt tapasztaltuk a most lefolyt közgyűlésen is, a mely a következő sorrendben folyt le:

Az elnöki megnyitó és üdvözlő beszéd után felolvastattott a komoly hangon megírt és szépen stilizált elnöki jelentés, a mely felöleli és ismerteti az egyesület lefolyt működését. Mély hálával emlékezik meg az elnöki jelentés a nemesszívű Gróf Andrássy Dénesről, ki az egyesületnek az elmúlt év folyamán 2000 koronát adományozott. Ezután az 1910. évi egyleti számadás és az 1912. évi költségvetés letárgyalása következett, a melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

Az egyesületi tagok névjegyzékének megállapításánál kitént, hogy vannak olyan jegyzők is a vármegyében, a kik nem tagjai az egyesületnek. E pontnál alispán előhozta, hogy véleménye szerint, ha az egyes jegyzők mind élvezik az egylet közös munkálkodásának és tevékenységének gyümölcsét, akkor erkölcsi kötelességének kellene tartania minden jegyzőnek, hogy az egyesületbe belépjen.

A rendszeresített állásban alkalmazásban volt okleveles gyakornokok, illetve segédjegyzők szolgálati idejének a nyugdíj időbe leendő beszámítása tárgyában beadott indítványt a közgyűlés elfogadta, a jegyzői lakbérnek a nyugdíjba leendő beszámítása tárgyában előterjesztett indítványt pedig bizottság elé utalta, az adatok beszerzése és kidolgozása végett. Ugyancsak bizottság elé utasította a közgyűlés a jegyzők mellékletményei: utiköltség és átalányainak rendezése tárgyában előterjesztett szabályrendelet tervezetét is, a mely indítványok a még a folyó év folyamán megtartandó rendkívüli közgyűlésen lesznek tárgyalandók.

A községi és körjegyzők „Erzsébet királyné”-ról elnevezett országos árvaház és segítő egyesületébe és a jegyzői bankba a tagok gyűjtését a közgyűlés elhatározta.

Ezután felolvastattott id. Felföldy Ottmár egyesületi elnöknek a gazdasági cselédekre kivetendő I. osztályu kereseti adó törlése tárgyában beadott indítványa és „A gyermekvédelem és a községek” című értekezése. Az életből merített gazdag tapasztalat alapján, a felvetett kérdések bő ismeretere és beható tanulmányozására valló, gondosan és szépen megírt és megindokolt indítványt és értekezést a közgyűlés elismerésének kifejezése mellett egyhangulag elfogadta és elhatározta, hogy azokat azon kérelemmel terjeszti a vármegyei törvényhatóság elé, hogy feliratilag terjessze azokat az országgyűlés elé, miután országos közérdeket érintenek és keresztülvitelük kívánatos volna ugy a gazdaközönségre, mint a községekre.

Ezen gondosan megírt értekezés buzdítólag hatott az egyesület tagjaira, s a közgyűlés elhatározta, hogy minden évben megbizza egy tagját a községek és azok lakosainak szociális érdekeit érintő dolgok kidolgozására.

A közgyűlés ezután az országos jegyzőegyesület érdemduz elnökét Unkay Bálintot távirati uton üdvözlölte azon alkalomból, hogy a koronás aranyéremkeresztellett lett kiténtetve, az ünnepeltnek átnyújtandó emlék albumra pedig a szükséges összeget megszavazta.

Lukács Géza vármegyei alispán a közgyűlés előtt kinyilatkoztatta, hogy az egylet alapító tagjai sorába belép, az egyesület alispánunk ezen meleg emberbaráti szeretetről tanuskodó, nemesszívű ténykedését lelkes óvációval és hálás köszönettel fogadta.

Az országos központi jegyzői egyesület Budapesten megtartandó évi rendes közgyűlésére az egyesület tisztikara és a jelentkező tagok küldettek ki.

Ezután az indítványok következtek, a mely-

nek során szóvá tették, hogy egyes fővárosi lapokban minden igaz ok és alap nélkül méltatlan támadások érik az ország jegyzői karát, a melyek annál inkább elítélendők, mert rugójuk és indító okuk a kenyéririgység. Elhatározta a közgyűlés, hogy ezen méltatlan támadások ellen lapjában, a „Községi közlönyben” tiltakozni fog.

A közgyűlés folyamán Lovcsányi Béla egyesületi főjegyző bejelentette a főjegyzői állásról való lemondását. A közgyűlés méltatva Lovcsányi Bélának az egyesület ügyei körül évek hosszú során át kifejtett buzgó és eredményteljes munkálkodását, köszönetének és elismerésének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

Az egyesület főjegyzői állásának vezetésével az új választás megejtéséig — Bodnár Zoltán rimabányai körjegyzőt bizta meg a közgyűlés.

A jövő közgyűlés helyéül Rimaszombat városa jelöltetett ki.

Gyűlés után a jegyzői kar a vasuti vendéglőben rendezett bankettre ment, a melyen id. Felföldy Ottmár elnök a kartársakat, Bodnár Zoltán pedig az egyesület nemesszívű pártfogóit és támogatóit köszöntötte fel.

B. Z.

Széljegyzetek.

Az életnek nagyszerű kilendülései ott kezdődnek, a hol a nagy elmék erőszakos kitérései páratlan és váratlan meglepetéseket állítanak az emberiség elé. Mikor a mindennapi keretek közt mozgó élet egén valami csodás tümemény tűnik föl: akkor érzi a mindennapi ember a lökést, mely kilendíti a megszokott keretből.

Valamiképen ilyen az emberi haladás képe. Mert az emberiség, mint összmennyiség általában véve nem gondolkodik. Értve ezt úgy, hogy bizonyos főállók keretben mozog. Ehhez a kerethez hozzászokik és nem igen nézi, hogy helyes e ez vagy sem, csak tengődik és lézeng benne, máról-holnapra intézvén a megélhetés kemény sorsát.

Néha azután — a mindenség megfelfedhetlen relytélyeinek törvényei szerint — valami felsőbb lökést kapnak ezek a keretek. És kezdenek rezegni, alakulni, vagy pedig eltötnek. Ez a haladás. Olyan szellemi villámlás, menyörgés vagy földrengés ez. Okozzák az emberiség nagyjai, prótétái, nagy elméi és valódi vezetői.

A földrengésnél is pl. ügye, ilyenféle jelenséget látunk. Mig nincs, addig a gondtalanul, nyugodtan álló keretben nyüzsög az élet. Nincs sejtelmünk semmjről. Sőt holtbizonyosnak vesszünk mindent. És erre a bizonyosságra építünk házakat, tornyokat. Erre alapítunk intézményeket és ebben jelöljük meg az irányokat, melyeknek eredője az emberi megélhetés, az emberi jólét és a biztos haladás.

De ime egyszerre meginog a föld. Hatalmas moraj támad. Az emberek félnek, az állatok bögnek. A régi keret szétszakad és vele a régi intézmények. Ettől a lökéstől sok irány elvész, sőt ellentétessé válik. Megtörténik, hogy a mely kémény nyugat felé nézett, az most keletnek áll; hogy a mi emelet volt, a földre süllyed; hogy a völgy hegygyé, a hegy völgygyé alakul. A hol víz volt, ott száraz föld támad és a száraz föld a tenger medrévé válik.

Igen, ilyenféle jelenségek játszódhatnak le az emberi élet képén is. És a jelenségektől új alakulatok, új irányok létesülnek és megváltoztatják a régi élet képét új formában a régi helyen. Hisz nézzünk csak az aviatikára, erre az emberiséget valósággal kilendítő új jelenségre.

Ugye, a mámor összes ujongása száll arra a légi vándorra, a ki fölülkerekedik az élet keretei fölé? Mintha nem is volna közénk való! Mintha onnan jönne, valahol egy sejtítve óhajtott új honnak tájairól. Egy kicsinyke pont ő a magasban, de érezzük, mint hogyha a földnek középpontja volna s mintha valamennyi világtájának szálaait egyesitené egymagában, ott tönt egy pontba összesítve.

Mert nem egy szűk keretnek egyoldali utasa, képviselője ő! Neki szűk a keret, mert nagyokat lép! Neki kicsi a tér, mert gyorsan átszeli és nem szabhat határt az idő, mert rohanva halad. Ezzel pedig kell, hogy veszítsen a keret, a tér, az idő és így kell az is, hogy nagyobb rokonságba lépjen több kerettel, több térrel és több idővel; más szóval: új keretek, új terek és új idők támadnak általa, hol az evangelium pro-

grammját véljük megvalósítva: hogy *testvérek* vagyunk, testvérré válik az egész világ! Mert az bizonyos, hogy az elszigeteltség a kultúra megölője (pl. Kína, míg a közeledés, a magasbra lendülés általi megértés a haladás útjelzője . . .

Igen, ez a haladás képe, így megy tovább az emberiség az igazi nagy eszmék, elvek, találmányok által.

Mikor azonban az ember azt látja, kár volna azért azt is észre nem venni, hogy nem minden jelenség, nem minden elv és nem minden találmánynak gondolt tünemény szolgálja a haladás ügyét.

Vannak az emberi életben menyörgések, a melyeknek moraja és lármája van csak, de üdítő és termékenyítő eső nem követi. Vannak vilámlások, melyeknek nincs a légáramlatokat kiegyenlítő, üdítő hatásuk, hanem becsapnak toronyokba, kazlakba, emberekbe és csak pusztítanak. Vannak földrengések is, melyek után az emberek, ha észretértek, összeszedik sátorfájukat és tovább vándorolnak.

Igen, igen! Vannak ilyen nagyhangú „tudósok”, „elvek”, akik belevágnának a megbilincselte földnek abroncsaiba, de csak füst támad a csapás nyomán. Vagy pedig ha szikrákat esznek ki a bilincsből, hát fölgyújtják a világot . . .

Igen! Vannak, akik fölfödözik az északi sarkot is és parolázik velük a német császár is; díjakat osztanak nekik egyetemek, akadémiák és a végén kisül, hogy jól sikerült — az üzlet . . .

Igen! Vannak, akik úgy vélik, hogy fönt lebegnek a világ fölött! Akárcsak most, mikor a vénasszonyok nyara van. A *gyerekek* is örömmel mennek a mezőre és látnak nagy fehér szalakat a levegőben. A nap enyhülő sugaraitól kísérve nézik és látják, mint vonul egy, vagy dehogyan egy: sok, sok légi utas. Repülőgép ez, vagy mi? gondolhatnák magukban. Mikor látják, hogy egy-egy fehér tonal méltóságjeljesen leereszkedik a föld felé, szaladnak és rohannak utána. Ha azután az utas leér és e gyermekek észreveszik, hogy ki ült a fehér tonalon, hát látják, hogy semmi egyéb és semmi más az, — mint egy pók — egy mérges pók . . .

Igen, akadnak ezek körben, egyhetyben affó világszemlélők. Úgy mondják, hogy sötét a világ. Csak ők látnak benne, de az emberiség gyenge. Fogva tartja és vakítja az előítélet, a bigottság és holmi féle erény-csafatok. Azért mindentéle történelmi, hagyományos és kipróbált eseményeket „modern” (pedig valójában az eszméket megfojtó) keretbe állítanak bele. És pedig olyan szuverén fölényvel, mintha csak most kezdenének érteni az emberek; és olyan ezinizmussal, hogy a káposzta is megmaradjon, de az (új „modern”) kecske is jó lakjék.

Az ilyenekről mondja olyan nagyszerű ötletességgel *Morelli* Mária, ez az aranyos írónő: „olyan komolyak, mint a bagoly, melyről az ember azt hinné, hogy mindent tud, pedig másra nem gondol, mint arra, hogy hogyan foghatna meg egy — egeret” . . .

Nincs tovább!

Színház.

Félszázadot bejárva, augusztus hó utolsó napján megérkeztek színészeink: *Mezey* Kálmán jól szervezett társulata, amely a múlt év szeptemberében annyi sikert aratott nálunk és jó emlékekkel távozott körünkben. Most ismét visszajöttek, hogy az előadó művészetben, zenében, énekben megszerezzék közönségünknek az esztendőre kijáró művelzetet. Sajnálattal látjuk, hogy többen, akiket közönségünk megkedvelt, nincsenek a társulat körében, de új erővel trissült föl a társulat, így a szubrett-primadonna nálunk előnyösen ismert *Barna* Manczi, aki azóta gróf *Csáky* lett, mióta utoljára szerepelt Rimaszombatban. *Szécsy* Emma, *Korda* Sándor, *Reviczky* Etel és más új erők gyarapították a társulatot, míg a régiak közül belenő a szerepekbe a tavaly még kezdő *Lenkefy* Icuka, itt látjuk a *Márkus*-párt és néhányat a régi gárda tagjai közül. A zenekar is jórészen megújult.

Színházlátogató közönségünknek és általában Rimaszombat és környéke művelt közönségének figyelmébe ajánljuk, hogy tanuljanak a kis Nyustya példáján, ahol 25—30 intelligens ember állandó színházat akar állítani részvénytár-

sági alapon. Miért aludt el ez az ügy itt nálunk?

Bemutató előadásul augusztus 31-én csütörtökön *Wilner* és *Bodanszky*: „*Czigányszerlem*” című regényes operettjét vették elő *Lehár* zenéjével. A nézőtér jó megtelt. Az előadás egészben véve jól sikerültnek mondható, a zenei részek különösen kedvesek, fülbemászók. Gróf *Csáky* Manczi adta a bohém temperamentumu birtokosnót és kivált az utolsó felvonásban mutatott teljes tűzü alakítást. Az ő művészetét régebről is előnyösen ismerjük s azt is tudjuk, hogy hangjának nincs egészen jó csengése, a mi a hölgytagokról általában mondható. Annál erősebb volt *Korda* Sándor baritonja, a ki hatalmas, szép hanganyag fölött rendelkezik, de a vége felé berekedt. Ő a czigányt alakította temperamentummal, érdekesen. *Szécsy* Emma hangja gyöngé, de kellemes. *Zórika* szerepét ügyesen, kellő nüánszokkal alakította. *Lenkefy* Izuka tavaly óta sokat haladt, kislányos szerepe jól illett neki, a mimikában még nem eléggé gyakorlott, hangja az énekekben nem tiszta csengésű, de táncza gyakorlottabb művészetre vall. *Márkus* és *Márkusné* jól ádták kis szerepeiket. Az ujak közül *Deák* Péter alakította jól *Dragutint*, *Aldori* Jonelt, *Hajdutska* Kajetánt, a dajka szerepében *Reviczky* Etel jó erőnek látszott. A játék egészben harmonikus, bár a kezdet nehézségei és a darab nehezkesebb összefüggése megnehezítették az előadók helyzetét.

Szept. 1-én pénteken *Molnár* Ferencz kitűnő 3 felvonásos vígjátékát: „A testőrt” adták elő: a kar csak felvonásközökben játszott. A szellemes író kitűnően megfigyelte a lélektani momentumokat a féltékeny férj és a magát minden helyzetben föltaláló ravasz asszony szerepeiben. A színészt *Aldory* alakította kiváló technikával és beható tanulmányal, mindvégig temperamentummal. Partnere nem *Szabó* Irma volt a színpad szerint, hanem *Kovács* Margit, a ki szintén alaposan beleélte magát a lélektani helyzetekbe és kiváló drámai alakító erőnek bizonyult s a közönség figyelmét végig lebilincselte az érzelmek gyors és ügyes változataival. A kritikus szerepében *Deák* helyett *Derenghy* ugrott be és tisztességesen megtelet annak. Pompás volt a mama szerepében *Reviczky* Etel s a szobalányt is jól alakította *Horváth* Mariska. Ez az este általában nagyon kivívta a közönség megelégedését, a mely szép számmal volt jelen.

Szombaton „Az ezred apja” című operett kerül színre, vasárnap „*Czigány szerelm*.”

A jövő heti műsor a következő: Hétfő: „*Obsitos*” operette. — Kedd: „*Millio*” bóhozat. — Szerda: „*Utánam*” színmű. — Csütörtök: „*Csók király*” operette. — Péntek: „*Iglói diákok*” operette. — Szombat: „*Ártatlan Zsuzsanna*” operette.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. Dr. *Mészáros* István hivatalvezető kir. ügyész hatheti szabadságáról — melyet a Nyitra melletti Zoboron töltött, aug. 29-ikén családjával együtt bahaérkezett s átvette a kir. ügyészi hivatal vezetését helyettesítő *Penyigei* M. Lajos kir. ügyésztől, ki t. hó 1-én kezdte meg szabadságát.

Andrássy Dénes gróf, a nagynevű jótékony főúr, a ki huzamosabb idő óta délvidéken tartózkodott, Krasznahorkaváraljára érkezett.

Molnár Lajos a kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatója rövid szabadság után hazaérkezett e héten, s folyó hó 1-én ismét átvette a hivatal vezetését.

A bolgár királyi pár Gömörben. *Ferdinand* bolgár király és neje mult vasárnap Poprádon át a garamvölgyi Pohorellára érkezett. A királyi pár huzamosabb ideig marad Pohorellán.

Bucsutisztelgés és üdvözlés. A rimaszombati egy. prot. főgimnázium tanári kara

augusztus 29-én tartotta alakuló gyűlését s a gyűlés után testületileg mentek bucsutisztelgésre *Minaji Bornemisza* László főispánhoz, a ki 22 évi működés után lemondott a főgimn. igazgatótanács egyik elnöki tisztjéről. Dr. *Veress* Samu főgimn. igazgató megleghangú beszédben mondott köszönetet a távozó elnöknek eddigi buzgó működéséért és számtalanszor tapasztalt jóindulatu támogatásáért és továbbra is kérte azt a főgimnázium részére, a mit a főispán ur tapasztalt nemeslelkűségével meg is ígért. — Ezután testületileg üdvözölték az új elnököket: *Kövecsesi Lukács* Géza vármegyei alispánt és *Medveczky* Sándor kir. közjegyzőt, a kik az új iskolai évvel átvesszik a főgimnázium kormányzásának gondját. — Az alispánt nem találhatta otthon a küldöttség, mert hirtelen el kellett utaznia hivatalos ügyben. Az 1911—12. iskolai évben a sorrend szerint *Medveczky* Sándor fog elnökölni az igazgatótanács gyűlésein, a ki az üdvözléskor igen szépen és meleg hangon válaszolva, röviden így foglalta össze irányelveit: hazafiság, erkölcsiség és a mások meggyőződését tiszteletben tartó vallásosság a saját felekezeti jellegünk fenntartása mellett. A küldöttség lelki megnyugvással látta, hogy a főgimnázium kormányzásának ügye méltó utódok kezébe jutott.

Házasságok. *Kerekes* István vármegyei hivatalnok városunkban aug. hó 31-én lépett házasságra *Halasy* Juliskával, *Halasy* Lajos és neje szül. *Jankovich* Julia kedves leányával. Tanuk voltak: *Komáromy* István vm. tb. főjegyző és dr. *Csernay* Daniel vm. tb. levéltárnok.

Halassy Margitkát pedig augusztus hó 26-án vezette oltárhoz Rozsnyón *Péter* János itteni ügyvédi irnok.

Választott bíróság megalakulása.

A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár választott bírósága a törvény értelmében való megalakulása augusztus hó 30-ikán ment végbe *Cseh* István kir. táblai bíró, választott bírósági elnök vezetése mellett a kir. törvényszék tanácsstermében. A bíróság tagjaihoz, kik a törvényben előirt hivatalos esküt letették, *Cseh* István elnök szép beszédet intézett, s lelkükre kötötte, hogy a törvényben előirt kötelezettségüknek pontosan feleljenek meg.

Halálozások. *Soós* Gyula helybeli tekintélyes és jóhírű kereskedőt, a polgári olvasóköri egyik alelnökét és családját mély gyász sújtotta le, mely városszerte közrészvétet keltett. A gondos szerető hitves, a jólelkű, mintaszerű anyja: *Soós* Gyuláné szül. *Czikora* Emma aug. 27-én 45 éves korában, boldog házassága 21 ik évében elhunyt. Az erőteljes, üde kedélyű fiatal nőről, ki a betegséget csak hirtől ismerte, senki sem sejtette, hogy ily korán, — rövid betegkedés után — örökre itt hagyja szeretteit. Halála mélyen lesújtotta bánatos férjén kívül két szerető gyermekét: *Gizellát* és *Zoltánt*, testvérét *Törköly* Józsefnét, anyósát: özv. *Soós* Ferencznét és sógorait: id. *Törköly* Józsefet és *Soós* Lajost. Temetése impozáns részvét mellett ment végbe aug. 29-ikén d. u. 4 órakor. A koszorúk tömegével borított ravatal körül gyülekezett városunk nagyszámú intelligentiája és polgársága. *Gyürky* Pál főesperes szívéhez szóló, megható imát és gyászbeszédet mondott a korporsónál.

Nyerges János helybeli fiatal borbélymestert mély gyász érte, felesége szül. *Facsko* *Gizella* aug. 30-ikán rövid betegség után 26 éves korában, boldog házassága 5 ik évében elhunyt. Temetése nagy részvét mellett 31-ikén délután 5 órakor ment végbe.

Dr. *Hensch* Géza jolsvai városi tisztii orvost mély gyász érte, amennyiben köztisztületben állott atyja: *Hensch* Ede az öt feltöldi város takarékpénztárának igazgatója, a szepesszombati egyház felügyelője aug. 21-ikén Szepesszombaton 86 éves korában elhunyt. 23-ikán a városi és megyei közönség nagy részvéte mellett temették el.

Obrankovits Róbert, ki egykor Vereskön vendéglős volt, s néhány év óta városunkban mint biztosító ügynök működött, augusztus hó 27-én este 44 éves korában elhunyt, 29-ikén temették el. Özvegye és több gyermeke s számos rokona gyászolja.

Jávorszky László rimatamástaljai kovács mester 5 éves kis fia *László* aug. 29-ikén vörheny-

ben négy napi betegség után meghalt. 30-ikán temették el.

Özv. *Szkalos* Sámuelné szül. Molnár Emilia leánya: *Szkalos Alicze* viruló élete tavaszán, sorvasztó betegség után augusztus hó 18-án Rimabányán elhunyt. A kedves és szerény modoru, — mindenképpen kedvelt uri leányt augusztus hó 20-án temették el, a környék intelligenciájának nagy és őszinte részvéte mellett.

Ragályi Gyula földbirtokost, vármegyénk gentry-világának a férfikor delén elhunyt egyik kiváló tagját mult hó 24-én temették nagy részvét mellett, a melyről annak idején már megemlékeztünk. Az impozáns keretben lefolyt temetés után kaptuk meg azonban a ravatalra koszorút helyezők névsorát mely a következő: Drága jó Gyulám Isten veled Sáriid. — Felejthetetlen jó Atyánknak hálás szeretettel Tula, Gyuszi, Feri. — Forró szeretettel örködünk álmaidon Ilona és Ernő. — Felejthetetlen jó Gyulánknak Feri és Emma. — Legjobb vőnek mély bánattal. — Szeretett Gyula bácsinak Mariette és Lilly. — Gyula bácsinak Béla. — Kedves jó keresztapjának Pista. — Hálás szeretettel Lenke. — Felejthetetlen jó barátomnak Máriássy Gyula. — Szeretett Gyulánknak Ida és Andor. — Az igaz barátunk szeretettel Hanvay Józsi. — Gyulának Eri és Kálmán. — Igaz barátjunktól Molnár József és családja. — Őszinte részvétünk jeléül özv. Fáy Istvánné és fiai. — Felejthetetlen tagtársnak a Vadász Társulat. — Felejthetetlen kedvesünknek Ilona és Ernő. — Szeretettel Lenke. — Kedves Gyusziójának Gedeon Jenő. — Barátnéjától Rózától. — Szeretünk jeléül a Diószeghy család. — Sarolta, Nándi. — Hálás szeretettel és mély tisztelettel Rátkay és családja. — Szeretete és tisztelete jeléül Fábry-család. — Hálás tiszteletből kelesényi ref. egyház. — Ezen közléssel is az elhunyt emlékének és a kegyeletnek óhajunk őszintén áldozni.

Küldöttség a miniszterelnöknél.

Küldöttség járt a mult hó 31-én a miniszterelnöknél, a rimakokovai tüzkárosultak érdekében. A küldöttséget *Bornemisza* László főispán és *Farkas* Zoltán képviselő vezették. Tagjai voltak: *Knöpfler* Károly nagybirtokos, *Knöpfler* Antal, *Helló* János, *Füzy* Rezső és *Taufer* Ignác rimakokovai lakosok. A küldöttség kérelmét a tüzkárosultak segélyezése érdekében a főispán terjesztette elő. A kormányelnöktől kedvező választ kaptak.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 4-én, hétfőn délután 3 órakor közgyűlést tart, melynek tárgysorozatába nagyfontosságú és közérdekű ügyek vannak felvéve. — A tárgysorozat következő: 1. Tanácsi javaslat — az általános csatornamű kiépítésének vállalatba adása tárgyában. — 2. az új villamosmű s a régi felszerelési tárgyaknak a rimaszombati konzervgyár részvénytársaságtól leendő átvételére, — az új telep üzemének ideiglenes vezetésére egy bizottság kiküldetése s végül 240000 korona megváltási összeg utalványozása iránti tanácsi javaslat. — 3. A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági bank r. t. kérvénye gépjavitó-műhely céljaira adományozott telek megnagyobbítása iránt. — 4. A Rimaszombati Kereskedelmi bank r. t. kérvénye — az általa létesíteni szándékolt iparostanoncizskola segélyezése iránt. — 5. Legtöbb adófizetés jogcímén képviselőtestületi tagok jövő évi névjegyzékének egybeállítására végett 3 tagú bizottság választása. — 6. Tanácsi előterjesztés, — a városi közigazgatási tanácsosnak árvaszéki szavazól megválasztása iránt. — 7. Tanácsi javaslat — a vásár helypénzszedési jog bérbeadása tárgyában. — 8. Az iparostanoncizskola 1910—11. tanévi számadása. — 9. A városi közpénztár 1910. évi számadása. — 10. Az áll. polgári leányiskola 1910—11. évről szóló számadása. — 11. A városi szolga- és cseléd-személyzet kérvénye fizetés rendezés, illetve drágasági pótlék megszavazása iránt. — 12. Gerenda Zsuzsanna és kkoru Gerenda Mária illetőségi ügye. — 13. Kiskoru Tokár Zsuzsanna illetőségi ügye. — 14. Tanácsi javaslat — néh. Kistaludy András és családja illetőségi ügyében.

Egyházmegyei gyűlés. A gömöri ref. egyházmegye évi közgyűlését f. hó 5-ikén kedden délelőtt tartja városunkban. A közgyűlést istentisztelet előzi meg.

Uj állomásfőnök. A rozsnói állomásfőnökségi állásra, mely *Tóth* Gyula nyugalomba vonulásával megüresedett, a máv. igazgatóság *Csont* János parádi máv. állomásfőnököt nevezte ki. Az új állomásfőnök e napokban veszi át hivatalát.

A városi villamos művek már javában működnek s még eddig a világítás ellen nincs panasz, sőt meglennénk elégedve, ha mindig *legalább ilyen* volna a világítás. A jövő perspektívája persze igen fényesen fest, mert a jövő évben már nem a szerény négy ivlámpa fogja bevilágítani szerény fényével a tereket, hanem 10 ivlámpa fogja a fénysugarait árasztani.

Uj postaügynökség. Gesztete községben folyó hó 1-én postaügynökség nyílt meg, melynek kézbesítői köre: Détér, Gesztete, Jeszte községekre, Léhi és Léhitamástelke pusztákra terjed ki.

Nyugdíj mulatság. A helybeli iparosok nyugdíjintézete javára a Széchenyi kertben ma vasárnap délután 4 órakor 1 korona belépti díj mellett mulatságot rendeznek, mely kedveszöten idő esetében este 8 órakor a Polgári Olvasókör helyiségeiben fog megtartatni. Felhívjuk a mulatságra a közönség érdeklődését.

Tűz a határon. Csak nemrég égett le Daraboson Kunotár István házacskája s aug. hó 23-án a Forgácsfalvával szomszédos Alsó-Polyánka falueska lett a lángok martaléka, úgy hogy csak 14 viskó maradt meg hirmondónak, hogy itt még tegnap szegény, de józan és becsületes munkás lelkek éltek nehéz erdei munkában folytatott életüket. A tűz délután 4—5 óra között — eddig még ismeretlen okból — keletkezett s a teljesen fából épült hegyi házacskák pár perc alatt az összes már behordott takarmánnyal és életnemüvel együtt porrá égtek. Növelte a bajt az, hogy az asszonyok a mezőkön volt, a férfiak pedig a távoli klenőci és sziklai erdőkben voltak munkában, úgy, hogy menteni nem volt kinek. Oda is égett mindenük, az maradt meg részükre csupán a mi rajtuk volt. A pusztulást szemlélőnek sir a lelke, mit fog ez a szegény 80 lélek enni, hová fogják este fejüket álmra hajtani? ... A fájó gondolatokból hangos sirás és zokogás téríti magához a szemlélőt, ki látja a hazatérő erdei munkások összetört alakjait, a mint házuk helyeit keresik, de azt sem találják meg... Csak sirnak, jajgatnak, szivszaggató módon. Megalakult egyszerre a segélyező bizottság, mert itt tenni kell, ételt adni az éhezőknek, ... sirásra nincs idő. *Cserenkai* János forgácstalvai plébános, *Szomor* Dezső látkapusztai aljegyző, *Reinits* Ignác polyánkai kereskedő és *Jókövy* Emil tanító, a bizottság tagjai. Tudósítónk azon reményben fordul hozzánk, hogy könyörgő szava nem hangzik el a pusztában. A bizottság vett egyelőre mindegyik családnak 10—15 kiló lisztet, egy kiló sőt, egy fél kiló vaját, kenyeret. 3—4 napig nem éheznek szegény emberek. De mi lesz azután, mikor ez elfogy? A bizottság számít a jó, irgalmas szivekre, jó emberekre, a kik, ha meghallják, hogy 80 éhező, hajléktalan lélek várja a bárminő csekély alamizsnát, s hogy házukon takarmányukon, ruházatukon kívül elégett még 1800 korona keservesen megkuporgatott készpénzecskejük, melyet adósságuk törlesztésére adtak össze, marhájuk, sertésük: alig hihető, hogy meg ne indulna a szívük. "S ha hozzá teszem — ugymond indokul — azt, hogy ennek a nyomorult szegény népnek még az a talpalatnyi földje sem az övé, a melyen bus és komor arcczal kétségbeesetten jár, mert a megváltásból kitolyólag 160 ezer korona takarékpénztári terhet hurcol roskadozó vállain: úgy gyenge, halvány képét nyújtottam, szegény leégett Alsó-Polyánkának. — Adjatok abból mindnyájan egy-egy szemet, a mit uektek a jóságos Teremtő adott. A legkisebb adományt is szívesen fogad a megnevezett segélyező bizottság bármely tagja."

Eladott gazdaság. A rimaszombati Takarékpénztár tulajdonát képezett, eddig bérletben volt serkei birtokot — mint halljuk — *dr. Mándoky* Lajos és társai: Klein József és *dr. Kallós* Jenő a felszereléssel és gazdasági szeszyárral együtt megvették. A vételár 540000 korona. A birtok átadása már folyamatban van.

Kabaretelőadás Lévárton. Egy műkedvelő társaság ma vasárnap Lévártaföldön jótékonycélu kabaret-előadást rendez.

Kövezetvámunk a kamara előtt.

A miskolczi kereskedelmi és iparkamara Rimaszombat város által kért kövezetvámcsedési engedély ügyében f. évi július 21-ikén tartott ülésén hozott határozat alapján következő véleményét közölte a vármegye közigazgatási bizottságával: „Elvileg ellenezzük a kövezetvámot, amely a kereskedelemre és iparra, az összes forgalomra újabb és átháríthatlan terheket ró. A jelen drágaság között meg épenséggel ellenezzük az új terhet, amely épen a magas élelmezési és fogyasztási árak között vergődő városi lakosság megélhetési feltételeit még inkább rosszabbítja. De különösen elleneznünk kell a vámszedés azon módját, amelyet a város óhajt. T. i. a város a Rimaszombatba vasuton érkező és ott leadott, valamint a városban a vasuti állomáson feladott áruk után külön-külön óhajt 100 kg.-ként 6—6 fillér vámot szedni. Ezen mód a rimaszombati kerekelem és ipar kettős megadóztatását jelenti, amennyiben az aki vasuton érkezett áruját ismét tovább értékesíti s újból vasuton szállítja, 12 fillért fizetne kövezetvám címén. Ez által a rimaszombati kereskedelem és ipar hátrányosabb helyzetbe jutna más városbeliekkel és versenyképességében korlátozottnak, mert oly előköltséggel kényszerülne dolgozni, amit máshonnan versenyző kereskedő és iparközönségnek viselni nem kell. Így p. o. egy waggon áru, amely máshonnan érkezik Rimaszombatba és itt bár szétozva, de ismét vasuton továbbittatik 12 koronával drágíttatnék meg, amely lehetlenné tenné, hogy a rimaszombati kereskedő és iparos más vidékbeli kereskedővel versenyezhetnék. Így az a környékbeli közönség, amely ma a megyei székhelyen fedezi szükségletét, törekednék ezt más helyen elérni, ahol nem kell kövezetvám címén külön terheket viselni. De helytelen a kövezetvámcsedés e módja azért is, mert egyenlőtlenül terheli az árukat, tekintet nélkül azok minőségére, értékére. A javaslat szerint p. o. a csekély értékű téglá, szén, tűzifa, káposzta, stb. épügy 6—6 fillér vámot viselni, mint akár a magas értékű eséplőgép granitura, rőtös, kézmű áru, stb. Így p. o. egy waggon közönséges fali téglá, tehát 2500 darab 6 koronával volna drágább, mint ma, vagy a Rimaszombat állomáson feladandó gabona etc. waggonként már előzetesen 6 koronával volna megterhelve, holott e czikknei csekély fillérekre rugó különbség is jelentékeny. Ennélfogva a javasolt adóztatási mód általán helytelen, a kereskedelem és ipar, de magának Rimaszombat városának érdekeibe is ütközik. Ha már kövezetvámcsedésről egyáltalán szó lehet, úgy ennek helyes alakja az, hogy a kétszeres megadóztatás elkerülése szempontjából a vám csak a vasuton érkezett és Rimaszombatban tényleg leadott áruk után szedessék, továbbá, hogy a vámdíj ne egy tételben állapíttassék meg, hanem az áruk értékük szerint osztályoztassanak és a vámtételek ehhez képest különböző magasságban állapíttassanak meg. Ez utóbbi megszabásához az eddiginél részletesebb és kimerítőbb vasutforgalmi statisztika beszerzése szükséges. És néhan ily irányu határoza hozatalat esetén kérjük az iratok újabbí áttételét."

Gyűjtés a rimakokovaiak részére.

Vigh Bertalan a kiállítást rendező ifju művész a kiállítás tartama alatt 22 kor. 9 fgyűjtött a látogatóktól a rimakokovai károsultak javára s azt hivatalos uton küldte rendeltetési helyére.

A városi vízvezeték munkálatai serényen folynak. Az u. n. Akasztóhegyen épített hatalmas medence betonrozása és szint alatti építése betejezést nyert s már f. hó 1-én a falakat betemették. A víztartályhoz vezető hálózat berakása is kezdetét veszi.

Kiküldetés. Az idei királygyakorlatok f. hó 16-án veszik kezdetét Sztropkó vidékén s a központi és udvari táviró hivatal Sztropkó községben lesz. Ide centralizálják a vidéki posta és távirótiszteket nagy számban s a helybeli postahivataltól *Mauks* Károly reodeltetett ki az ottani táviró hivatalba szolgálattételre. Az elő munkálatok már javában folynak s már aug. 30-ikán a kirendelt tisztviselők elfoglalták hivatalukat.

Elítelt ezredorvos. Egyik esti lapban olvassuk, hogy a városunkban is működött s hosszú idő óta Kassán vizsgálati fogságban levő *dr. Menkes* Mór losonczy ezredorvos katonaszabítás miatt 3 havi fogházra és rangja elvesztésére ítéltetett.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, a kik szeretett, drága jó feleségem elhunyt alkalmából részvétüket kifejezték hogy a végtisztessegen megjelentek és a nehéz órákban a veszteség felett érzett mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ez uton mondok családommal együtt hálás köszönetet. — Rimaszombat, 1911. szept. 1.

Soós Gyula.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, a kik felejthetetlen fiunk elhunyt alkalmából részvétükkel szivesek voltak fájdalomukat enyhíteni, ez uton mondunk hálás köszönetet, Rimaszombat, 1911. augusztus 31. *Jávorszky László* és neje.

Adomány. A rimakokovai tüzkárosult ág. ev. egyháznak *Molnár Viktorné* Abafaláról 20 koronát, *Thüry* testvérek 5 koronát, *Jiracsek Mari* 1 koronát adományozott, mely összeget *Biess Elemérné* saját adományával együtt küldte be az egyháznak.

Beiratások. A javító vizsgák nagyrészt sikerrel végződtek a helybeli főgimnáziumnál és négy magántanuló is tett aug. 31-én vizsgálatot. A beiratások szept. 1-én megkezdődtek és első napon megközelítette a 100-at a beirt tanulók száma. Most folytatják a beírásokat, a legnagyobb tódulás szeptember 4 ikén hétfőn várható, mert 5-ikén lesz a megnyitás.

Várótermet kérnek Feledre. Midőn e kérelemnek helyt adunk, azok az idők jutnak eszünkbe, mikor még néh. *Voticzky* bácsi vendéglős duzzogott a feledi vasuti kicsi váróteremben, ha az utas bement és nem rendelt semmit. Hát hiszen neki is igaza volt, meg azután igaza van minden koresmárosnak, aki azt a vendéget, amelyik nem rendel semmit, nem szivesen látja koresma helyiségében. Ha a vendéglő a koresma magántulajdon és üzleti megélhetésre van alapítva, ez ellen kifogást nem emelhetünk; ha azonban első sorban a közönség érdekéről és kényelméről van szó, akkor ezen indokot és elvet el nem fogadhatjuk. — A feledi vasuti vendéglőre ezt nem is alkalmazhatjuk. Köztudomás szerint évek óta nagy verseny és harez folyt e helyiség körül, hol nem a közönség, de egyesek érdeke forgott szóban. Az utóbbi időben *Kohn* és *Kleiné* versenyeztek a helyiség bérbevételeért. Mind a két részről voltak pártfogók és protektorok, de a vasut nem szivesen vette sem az egyik, sem a másik óhaját, mert nincs külön váróterem. — *Kohn* évek óta ott mérte a jó italt és ételt az állomás udvarában saját helyiségében és így joggal kívánhatta a vendéglői jogot annyival is inkább, mert a közönség nagy része mellette volt. Azonban a helyi érdeket a rimaszombati pénzügyigazgatóság sem az egyik, sem a másik részről nem vette figyelembe, mert *Klein* neve alatt is koresma volt az udvarban; ahol tehát már két italmérés volt, nem volt szükség a harmadikra. — Véleményünk szerint a pénzügyigazgatóságnak igaza is volt. De hát ma a föld kerekéségén mindenütt a protekció és sok minden mellékkörülmény győz. — Így történt azután, hogy *Klein* legyőzte hatalmas pártfogóival *Kohnt* és amit *Kohn*nak megtagadtak, azt *Klein*nek megadtak. Az ügy történetével nem akarunk foglalkozni, mert az igazság nem a *Klein*-féle jog javára billenne. De annak a panasznak, hogy most már várótermet kérnek, helyt kell adunk. *Feled* állomás nem oly hely, a mostani menetrend szerint, hol a közönség étkezni volna kénytelen. A vasuti vendéglő tehát a váróteremben nem a közönség érdekében létesült. És a közönség a *Klein* érdekében most kénytelen a peronon szorongani, vagy pedig *Klein*hez betérni és rendelni valamit akár tesszik, akár nem, mert különben kiteszi magát annak, hogy kinézik. Ez az, amit ma szelid nyomásnak neveznek. — Helyt adunk tehát azon kérelemnek, kik még a tél bekövetkezése előtt külön várótermet követelnek a feledi vasuti állomáson, hová a nagy hidegben podgyászaiikkal betérhessenek és nyugodtan várhassák a vonatindulásokat.

Baleset. A hacsói felső magnezit-gyárban aug. 25-én csaknem végzetes baleset történt. A gép kerekére a szíjjat akarták ráilleszteni, mikor *Halát Lajos* 15 éves gyári munkás gyerek segédkezdi akart s vigyázatlansága következtében a szíjj jobb karját elcsapta úgy, hogy a szerencsétlen fiu karja eltört és összezuздott. Beállították a kórházba.

Vásár. Az elmúlt hét hétfőjén és keddjén lefolyt nyári u. n. dinnyevásár elég népes volt, s megtörtént az a ritka esemény, hogy az eső nem zavarta meg a vásáros népet. A zsebtolvajok alig-alig mutatkoztak, és súlyosabb zsebo-perációknak nem hallottuk hírét. A nagy vásártéren a forgalom igen élénk volt. A felhajtás elég nagy volt, a marha árak emelkedtek. Egyéb-ként minden különösebb mozzanat nélkül zajlott le a vásár.

Sertésvész. Városunkban a hatóság ismét megállapította a sertésvést, s dobszó utján f. hó 1-én közzétette az előjáróság, hogy a havi állatvásáron a sertés felhajtást a járvány miatt eltiltja. Már a tegnapi havi állatvásáron sem engedtetett meg a sertések felhajtása.

Fegyver a gyermek kezében. Sajókeszin mult vasárnap — 27-én — *Szajkó Gyula*, a kukoriczapásztor 11 éves fia, pisztolyát, melylyel varjukra szokott lövöldözni, papírral és löporral erősen megtöltötte s rátette a gyutacsot is. Töltés közben a pisztoly elsült, szétrobbant s a vigyázatlan fiu jobb czombját összeroncolt. Súlyos sérülésével a kórházba szállították 28-ikán

Erdőtűz. Julius hó 30-án, a déli órákban a Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság színyeczi erdőrészenek vágásterületén ismeretlen okból tűz támadt és a levágott olfa nagy területen leégett. A szomszédos községek lakosai kisiettek a tűz eloltására és megtesztelt munkával a tüzet sikerült lokalizálni addig, míg a lábas erdőbe bele nem kapott, különben a tűz kiszámíthatatlan kárt okozott volna az óriási erdőségekben.

Nyugtázás. A rimakokovai ág. h. ev. egyházközség részére ujabbban a következő könyöradományok folytak be: *Kováts Sándorné* gyógyszerészné *Körmend* 20 K, *Beyer Fülöp* Marosvásárhely 6 K, özv. *Palicz Lajosné* Nyiregyháza 100 K, *Koncsék László* Felsőalmás 21 K, *Valtány Pál* Ilok, Szerém-m. 2 K, Egyvalaki 100 K, *Döbrösy Sándor* Lóts 1 K, *Blázy Lajos* Murányhosszurét 6 K, *Liptószentmiklósi ev. egyház* 20 K, *Hidvégi János* 5 K, *Adriányi Ernőné* urnő (Nagyroceze) gyűjtése 100 K, dr. *Thébusz Béla* Budapest 20 K, *Vallerberstein Homokos* 5 K, *Makoviczky Péter* Rózsahegy 20 K. Összes gyűjtés a mai napig 1956 K 80 fill. — Fogadják a kegyes adakozók az egyházközség leghálásabb köszönetét.

Rimakova, 1911. aug. 28.

Banczik Sámuel, ev. lelkész.

Nyugtázás. A rimakokovai tüzkárosultaknak javára ujabbban a következő adományok érkeztek: *Rimeg József* ezég *Szikla* 200 kor. *Szikla* község lakosai 5040 kor., *Meleghegyi* körjegyzőség gyűjtése 5996 kor., *Rimasimonyi* község lakosai 2324 kor., *Nyustyai Takarékpénztár* 200 kor., *Likéri ifjuság* által rendezett táncmulatság jövedelme *Röder Alfréd* tanító utján 44 kor., *Dobrossy Sándor* Lócs 2 kor., *Cseörghéó Juliánna* Gesztely 1 kor., *Bátka* körjegyzőség gyűjtése 5221 kor., *Várgedei* körjegyzőség gyűjtése 1416 kor. és 444 kor., *A Nyustyán* aug. 20-án rendezett népnünnepély jövedelme 145 kor., *Gömörsidi* körjegyzőség gyűjtése 5395 kor., *Feled* község lakosai 1770 kor., *Poltár* község pénztára 30 kor. — Az adományokat a községi előjáróság köszönettel nyugtázza.

Iskolakönyvek
ódon és új állapotban kaphatók
ifj. **Rábely Miklós**

könyvkereskedésében Rimaszombat.

Eladó ház.

Kossuth-utca 8-ik számú ház

bolthelyiséggel eladó.

Ertekezni lehet:

Kmetty-u. 7. sz. a. lakó tulajdonossal. 2—3

Eladó ház.

Az oszgyáni róm. kath. plébánia volt épülete a hozzá tartozó belsőséggel szabad kézből eladó. Ertekezhetni lehet **Krosnyiczky János** plébánossal.

Kiadó lakás.

Rimaszombat **Andrássy-ut 21-ik számú ház** földszinti része, mely 3 szoba és a hozzá tartozókból áll, **november hó 1-ére** kiadó.

Ertekezhetni: **Ifj. Lengyel Pállal.**

Kerestetik

azonnali belépésre egy elsőrendű
nagymunkás

KELETI JAKAB

uri-szabóhoz, 2—* **Tornalja.**

Eladó szikvizgyár.

Nyustyán egy szikvizgyár minden felszerelésével és **750 darab üveggel**, szabad kézből eladó. — Venni szándékozők forduljanak: 2—2

Neumann Éliáshoz Nyustyán.

Szizgyártó tanulóul 1—2

KRALIK JÓZSEF szizgyártó mesternél **Rimaszombat** egy jó magaviseletű 13—14 éves fiu felvétetik.

Egy használt pianinó

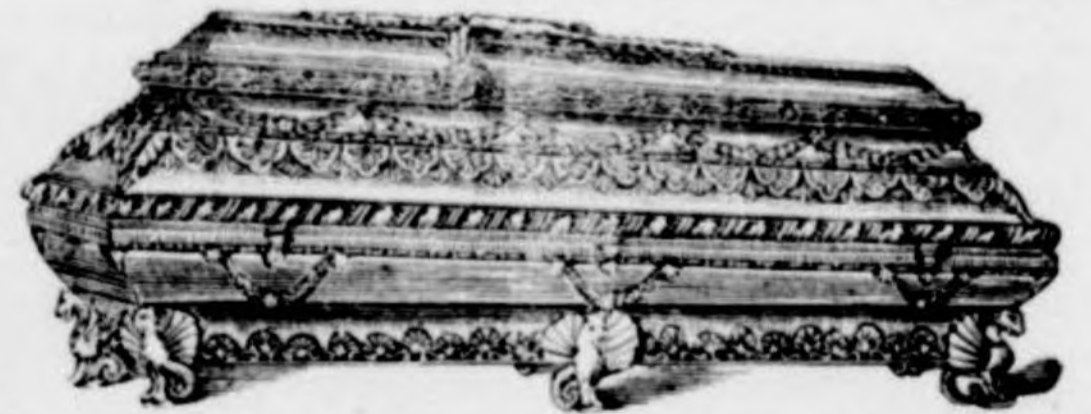
jutányos aron eladó.

Kinél? megtudható a kiadóhivatalban.

Értesítés.

Tisztelettel hozom tudomására Rimaszombat város és a vidék n. é. közönségének, hogy **45 év óta fennállott**

HOLLÓSY-féle temetkező-vállalatot

átvettem, azt ezentul a régi név igénybevételevel, **Deák Ferencz-utca 24. sz. alatt Zsuffa Kálmán-féle** ujonnan épült házban a saját nevem alatt fogom tovább vezetni. — Kérem eunélfogva mindazokat, kiknek kedves halottaik eltemetése osztályrészül jut, ezen szomorú kötelesség teljesítésével engem megbízni. Elvállalok mindenféle temetkezést és az ezzel járó összes teendőket. Tartok raktáron mindenféle nagyságban és kivitelben **ércz- és fakoporsót, szemfedőt, sírkoszorút, koszoruszalagot, készítették gyászjelentéseket, ravatalozást** stb. mérsékelt áron a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri 10—7

ZAWADZKY EDE

Rimaszombat, (Deák Ferencz-u. 24.)

PÁDÁR ANTAL

angol női-szabó divatterme

Rimaszombat - Rózsa-utca 20.

Elvállal minden e szakba vágó munkák izléses és szakszerű készítését.

Remekül készíti az őszi és téli idény újdonságait, mint: **bársony kosztümök, Persiáner kabátok, bundák** stb. stb. 3—5**Pontos és szolid kiszolgálás. I. rendű párisi divatlapok.**

Modernül berendezett próba-szalón áll a n. é. hölgyközönség rendelkezésére.

PÁDÁR ANTAL

angol női-szabó divatterme

Rimaszombat - Rózsa-utca 20.

Hirdetmény.

2770—911. sz. — A nagyméltósági m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur t. évi 45267/III. szám alatt kelt leiratával elrendelte, hogy a Feled—tiszolci vasutvonalon, *Felsősziklás község telekkönyvbeli ingatlanoknak* a bemutatott tervek szerint szükséges kibővítése *kisajátítási eljárás mellett is fogantatva vétessék.*

Midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t. cz. 33. és következő §-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közigazgatási bizottság 2770/911. sz. határozatával én alólirott bizattam meg, s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Felsősziklás község közházánál a **f. év szeptember 25-én d. e. 9 órakor kezdi meg.**

Továbbá felhívom figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §-a értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik, felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitűzött tárgyalási helyen és időben megjelenni s a tárgyalásban részt venni saját érdekében álló feladatának ösmerje.

Rimaszombat, 1911. aug. 15.

Lukács Géza s. k. alispán,
mint a kiküldött bizottság elnöke.

2—3

Jegyzők figyelmébe!**Községi nyomtatványok beszerzése.**

Községi közmunka főkönyv-, községi közmunka napló-, községi közmunka költségvetés-, községi közmunka számadásra vonatkozó nyomtatványok beszerzhetőek: **id. Rábely Miklós** és **Fia** nyomdájában **Rimaszombat.**

ELADÓ EMELETES HÁZ.

Rimaszombatban **Kossuth-u. 24. sz.** ház, melynek földszintjén **két bolthelyiség** és egy lakás, az emeleten pedig egy 4 szobás lakás van, a hozzátartozó mindentéle mellékhelyiségekkel szabad kézből eladó. — A vételár- és feltételek felől értekezni lehet ugyanott **Gondkevités Ferenczné** tulajdonossal. 4—*

Hirdetmény.

360—1911. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102., illetőleg az 1908. évi LXI. t. cz. 19. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1911. évi 5561. számú végzése következtében dr. Batta Pál ügyvéd által képviselt Gescheit, Klein és Rapaport javára 1272 korona 60 fillér s jár. erejéig 1911. évi július hó 19-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2120 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kocsik, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíró-ság 1911. évi V. 281/2. sz. végzése folytán 1272 K 60 fill. tőkekövetelés, ennek 1911. évi június hó 15-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% vál-

tódij és eddig összesen 83 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Csizben alperesnél leendő megtartására **1911. szeptember hó 13-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfogadnak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t. cz. 20 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1911. évi aug. 27-én.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.**A Rimaszombati Konzervgyár R.-T.**

Vásárol: nyári almát, selejtes almát és egészséges hullott almát, szilvát, apró és középtajta körtét, zöld diót, vörös áfonyát, ringlót, barackot, meggyet, málnát, ribizlit bármily mennyiségben.

Elad és ajánl: zöld borsót, zöld babot, gombákat, paradicsomot, befőttet, citrom, narancs és **málnaszörpöt**, gyümölcs izeket, cukrozott gyümölcsöt és cukrozott narancshéjat a legjobb minőségben.

Árajánlattal, árjegyzékkel és a gyümölcs vételre vonatkozó felvilágosítással a gyárvezetőség készséggel szolgál. 7—*

Levél és távirati cím: **„KONZERVGYÁR“ RIMASZOMBAT.** .-

Amerikai czipők. Amerikai czipők.**Ludtalupek figyelmébe!**

A „REFORM“ és „TRIUMPH“ LUDTALPVEDŐ

minden czipőbe könnyen alkalmazható és ruganyosságánál fogva könnyű járást biztosít.

ORVOSILAG AJÁNLVÁ**Kapható: Kovács Zsigmond-féle**

férfi-, női- és gyermek-czipő raktárában

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-U. 8 SZ.

Lovagló csizmák.

Vadász czipők.

Valódi sárczipők. Valódi sárczipők.**SOÓS GYULA és TÁRSA**
temetkezési vállalata Rimaszombat.

Állandóan nagy raktárt tart **koporsókban** u. m. fa, utánzott és valódi érezben.

Szemfedőkben: tarlatán, bobinett, selyem-illusion és selyemgázban.

Halotti lepedőkben: cambrie, szatén, atlasz és noblesz-selymekben.

Sirkoszorukban: bámulatra méltó nagy választék.

Ajánlkozik temetések rendezésére ugy helyben mint vidéken a legegyszerűbb kivittől a legdiszesebb kivittel. 3—6

Gyászjelentések elkészítése és azoknak szétküldése csupán önköltségi áron számíttatik fel.